

PRAKTISCHE INFORMATIE

VOORWOORD

In dit document geef ik wat meer schriftelijke informatie over mijn vogelhobby: hoe ik ertoe gekomen ben en waarom ik het nog steeds doe, hoe ik mijn stam heb opgebouwd en hoe ik verder wil gaan, hoe ik omga met het kweekproces, hoe ik de vogels verzorg, hoe ik ze film en fotografeer, hoe ik ze verkoop en verkoop, enzovoort.

Ik doe dat zo praktisch mogelijk, dus met weinig theorie. Nootverwijzingen naar eventuele onderbouwing en toelichting zijn achterin het document te vinden.

Ik ben zeker niet overtuigd dat mijn werkwijze de beste is. Wat ik schrijf is niet meer dan mijn persoonlijke ervaring en overtuiging.

Het zou best kunnen dat ik op bepaalde punten blijf hangen in een achterhaalde opvatting, het niet goed zie of iets gewoon niet weet. Ik hoor graag van jou hoe ik het misschien anders en beter zou kunnen doen.

De datum van de laatste update staat steeds aangegeven (jjmdd: jaar-maand-dag).

INHOUD

VOORWOORD.....	1
1 MOTIVATIE	3
Waarom (lutino) grasparkieten kweken?	3
2 STAMONTWIKKELING	5
Ideaalbeeld.....	5
Fysieke vererving	6
Kleurvererving.....	8
Toepassing bij (lut)ino's	8
3 KWEEKPROCES	10
Niet meer dan drie rondjes.....	10
Oog voor de relatie	10
Man en pop samen	10
Veertjes rond geslachtsorganen weghalen	11
Geen gebruik van 'kleine parkietjes'	11
Geen kunstmatige inseminatie	11
Nest maken en verzorgen	11

Eitjes leggen	12
Het broeden	12
Eitjes overleggen	12
De geboorte	13
Voeden	13
Jongen overleggen	13
Het ringen	14
Plukken van jongen	14
Spreidpoot.....	15
Agressie tegen jongen.....	15
Uitvliegen en leren eten	16
Babykooi.....	16
Geslachtsbepaling	16
Volgende ronde.....	17
Jeugdruï en geslachtsrijpheid	17
Hoe lang inzetbaar	17
Een goede administratie	17
4 VERZORGING	18
Huisvesting.....	18
Zaadmengeling.....	20
Trosgierst	20
Fonio paddy.....	20
Eivoer	21
Groenvoer	21
Vitaminen.....	21
Grit, maagkiesel, mineralen, sepia.....	21
Water	21
Jodineblokken	22
5 ZIEKTES	22
Symptomen	22
Ziekenkooi.....	22
Medicijn en kropnaald	22
Lumps	23
Ogen en nagels.....	23
French Moul.....	23
Ontbrekende pennen en rui	23
Ongedierte	24
Blindheid	24
Nervositeit.....	24
Euthanasie.....	24
6 SHOW	25
Tentoonstellingen	25
Sociale media	25
Hokbezoek.....	26

Trainen en voorbereiden	26
Fotograferen en filmen	26
7 KOPEN EN VERKOPEN	27
Je eerste vogels	27
Versterkingen	28
Selecteren	28
Verkopen	28
Kosten en opbrengsten	29
REFERENTIES	29

1 MOTIVATIE

Waarom (lutino) grasparkieten kweken?

Ik begon met het kweken van grasparkieten toen ik 9 jaar oud was. Dat was in 1963. Mijn moeder zei tegen mijn broertje en mij dat we ‘ergens op’ mochten. Mijn broertje koos voor de plaatselijke fanfare, ik wilde graag grasparkieten.

Van jongs af aan sleepte ik al allerlei dieren mee naar huis slepen om daar te houden, te verzorgen en zo nodig te ‘genezen’ (andere soorten volièrevogels en uit ons dorp ook eenden, stekelbaarsjes, salamanders, padden, enzovoort).

Maar toen ik eenmaal de grasparkieten leerde kennen (ik weet overigens niet goed meer bij welke gelegenheid dat was) hadden die voor mij al gauw iets speciaals.

Grasparkieten hebben een min of meer ‘menselijk gedrag’: ze praten en knuffelen met elkaar en ze zijn plezierig om mee om te gaan.

Kanaries vond ik eigenlijk maar niks, dat waren en zijn voor mij ‘gekleurde mussen’. Ik ben altijd een beetje beledigd als mensen mij vriendelijk vragen hoe het met mijn kanaries gaat – wat heel vaak is gebeurd in de loop van mijn leven. Er zijn grote verschillen tussen kanaries en parkieten, maar ja, dat weet niet iedereen.

Al snel moesten het bij mij ‘Engelse grasparkieten’ worden: die waren een slag groter en een stuk mooier in mijn ogen. En bovendien prettiger om mee om te gaan. Ze zijn vrij makkelijk tam te maken, zelfs als je veel vogels hebt, als je er maar genoeg aandacht aan besteedt.

Mijn hele leven heb ik vervolgens Engelse grasparkieten – tegenwoordig noemt men ze ook wel standaard grasparkieten – gekweekt, afgezien van twee periodes van enkele jaren toen dat door omstandigheden niet kon.

Die lange ervaring met het kweken van grasparkieten (de woorden ‘Engelse’ en standaard laat ik verder gemakshalve maar weg) is denk ik wel heel belangrijk. Je weet bijvoorbeeld waar je op moet letten als het gaat om de vraag wat een ‘goede grasparkiet’ is. En je leert het gedrag van je vogels begrijpen en aanvoelen. Ook al kan er dan nog steeds heel veel mis gaan en blijf je altijd fouten maken – ik wel tenminste.

Maar we kunnen altijd blijven leren.

Het kweken van grasparkieten heeft voor mij iets verslavends: ik mis ze als ze er niet meer zijn – hun geluid, hun gezelligheid – en ze vormen een prettige bezigheid en afleiding naast het ‘gewone leven’.

Natuurlijk is het – al je erover nadenkt – een onzinnige en misschien zelfs bedenkelijke hobby: vogels opsluiten en hun uiterlijk veranderen, maar dat geldt voor zoveel dingen in het leven. Ik vind het nu eenmaal leuk.... En ik probeer ze in ieder geval zoveel mogelijk ruimte te geven, zodat ze hun natuurlijke gedrag in grote groepen kunnen vertonen.

En waarom dan lutino's?

In 1970 – toen ik 16 was – werd ik ‘per ongeluk’ algemeen kampioen met een lutino man op een tentoonstelling in Purmerend. Dat gaf me een enorme kick en ik vond lutino's gewoon erg mooi om te zien, dus daar besloot ik mijn specialiteit van te maken.

Tot op de dag van vandaag blijf ik vinden dat het beter kan, dus ik ben er gewoon mee doorgegaan.

Momenteel is in mijn hok bij vrijwel elke verparing die ik doe een lutino gemoeid, dus lutino man x normale pop, split man x lutino pop.

‘Krijg je daar nooit genoeg van?’ wordt me wel eens gevraagd. Nee, eigenlijk niet. Het blijft voor mij interessant en spannend genoeg om te proberen steeds betere lutino's te kweken.

De basis van mijn huidige lutinostam ligt in de jaren tachtig van de vorige eeuw. Mijn eerste lutino's kwamen van de lijnen van de Nederlanders Henk Bakker, Sjaak de Lange en Jack Cornelissen.

In de jaren tachtig probeerde ik de fysieke kwaliteiten van mijn lutino's te verbeteren met groene vogels uit de lijn van de Belg André Vermeir, die toen jaren achtereen de NPC clubshow won. Hij had zonder meer de beste vogels in die jaren.

In de jaren negentig probeerde ik vogels uit de lijn van Jo Mannes uit het Duitse Freiburg te bemachtigen, want hij was toen de onbetwiste nummer 1.

In de jaren negentig heb ik ook de Engelse kweker Margery Kirkby-Mason bezocht. Dat was een heel bijzondere ervaring. Zij kweekte lutino's met een ongelooflijk diepgele kleur, in grote aantallen.

Ik heb er een paar van gekocht, maar toen ik ze op mijn eigen vogels zette verbleekte de kleur nogal en bovendien gingen de fysieke eigenschappen sterk achteruit. Daarom ben ik daar niet verder mee gegaan.

Van 2000 tot 2006 had ik een break omdat ik het te druk had met mijn werk. Ik verkocht al mijn vogels.

In 2006 stopte mijn toenmalige parkietenvriend Cor Koppes met de hobby en kon ik van hem 38 vogels kopen die nog enigszins verwant waren met mijn oude lijn.

Dat waren toen vooral grijzen en albino's, daar moest ik dus weer lutino's van zien te maken.

Hier ben ik vanaf 2006 mee bezig. Op internet had ik mij eerst georiënteerd op kwekers die volgens mij de beste vogels hadden en één kweker stak daar naar mijn mening met kop en schouders bovenuit: Daniel Lütolf uit Zwitserland. Sinds 2006 probeer ik jaarlijks een of meer van zijn vogels te bemachtigen om in te kweken in mijn eigen vogels.

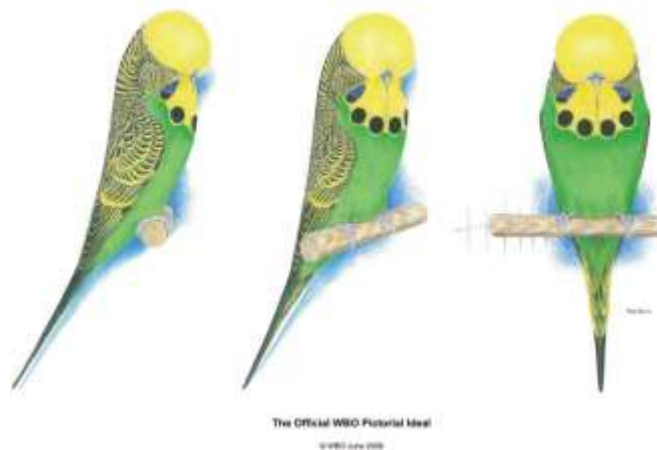
Mijn huidige stam is voor een groot deel gebaseerd op Lütolf vogels, al heb ik ook af en toe iets van een andere kweker ingebracht.

2 STAMONTWIKKELING

Ideaalbeeld

Om een eigen stam te kunnen ontwikkelen moet je in de eerste plaats een idee hebben waar je naar toe wilt. Een ideaalbeeld in je hoofd dus. En een plan hoe je daar zo dicht mogelijk bij kunt komen. Volgens dat plan ga je vervolgens aan het werk.

Het ligt voor de hand om het geldende ideaalbeeld van de WBO als uitgangspunt te nemen. Dit ideaalbeeld ziet er als volgt uit.

Als je op internet – maar ook op tentoonstellingen – gaat kijken naar de vogels die het best gewaardeerd worden, dan is het eigenlijk onthutsend om te zien hoeveel het officieel geldende ideaalbeeld en de blijkbaar in de praktijk geldende ideaalbeelden uiteenlopen.¹

We zien veel hooggewaardeerde vogels met te veel veren, die niet strak tegen het lichaam liggen, zoals in het officiële ideaalbeeld.

Voor de kopveren zijn soms zo lang dat ze niet meer een mooi gesloten ronding laten zien, maar gaten vertonen of plat op de kop liggen en naar de zijkanten uitsteken.

Verder zijn de broekveren soms zo lang dat je de poten niet meer kunt zien. Dan klopt het model ook niet meer. De ideale wigvorm is ver te zoeken. Zulke vogels zien er plomp en weinig gracieus uit. Ze zijn bovendien weinig vitaal en kunnen meestal ook niet goed of helemaal niet meer vliegen.

We zouden kunnen zeggen dat we dan maar het ideaalbeeld moeten aanpassen aan de praktijk, maar daar ben ik geen voorstander van. Het kan toch niet de bedoeling zijn om vogels te kweken die niet kunnen vliegen. Dan zijn het geen vogels meer en ze zijn ook niet mooi meer. Het is bovendien erg dieronvriendelijk.

Ik ben daarom van mening dat we het geldende ideaalbeeld moeten handhaven en extreme veerlengte niet meer als iets wenselijks maar als een fout moeten zien, die op tentoonstellingen wordt afgestraft en niet langer door topkwekers onderling wordt geprezen en bewonderd

Het gaat er niet om zo extreem mogelijk te kweken, maar om een passende balans te bereiken overeenkomstig het geldende ideaalbeeld.

Mijn ideale grasparkiet heeft zeker wel brede en hoge kopveren – dat is ook in het geldende ideaalbeeld zo als je goed kijkt (het kopje zelf is veel kleiner) –, maar tegelijk mooi rond en gesloten en in verhouding met de rest van het lichaam. Daarom heeft mijn ideale grasparkiet zo kort mogelijke lichaamsveren en een passende wigvorm en stokstand.

Het is niet eenvoudig om zulke vogels te kweken en mij lukt dat ook nog niet zo goed als ik zou willen, maar het is wel mijn doel. Ik houd absoluut van een mooie 'blow' en van het kunnen 'spelen' met de kopveren, als het totaalplaatje maar klopt. Vogels met lange veren hebben we in de kweek nodig om vogels met te korte veren te compenseren, maar het mag niet ons doel zijn. We zouden steeds het geldende ideaalbeeld voor ogen moeten houden.

Voordat ik vertel hoe ik mijn eigen stam heb opgebouwd ga ik eerst nader in op hoe de fysieke vererving en de kleurvererving van de grasparkiet naar mijn mening functioneren.

Fysieke vererving

Wat is het belangrijkste: het 'genotype' (= de bloedlijn) of het 'fenotype' (= het uiterlijk van dit moment)?

Als je het genotype het belangrijkste vindt werk je graag met lijnenteelt: je legt bepaalde eigenschappen vast in je stam door een lichte vorm van inteelt: neef x nicht, vader x dochter, enzovoort.

Na een aantal jaren van lijnenteelt is je stam dan één grote familie, alle vogels zijn min of meer verwant aan elkaar en lijken ook in hoge mate op elkaar.

Als je het fenotype het belangrijkste vindt verbeter je de vogels door bepaalde eigenschappen te combineren, in principe ongeacht de afstamming.

Als je grotere koppen wilt kweken zet je de vogels met de grootste koppen bij elkaar,

enzovoort.

Je kunt ook werken met compensatie: een vogel met een wat te smalle kop verbeter je door er een vogel met een brede kop op te zetten, op een wat te kleine vogel zet je een grote vogel, enzovoort.

Het gevaar van te veel nadruk op het genotype is dat je niet alleen de goede eigenschappen versterkt, maar – ongewild – ook de slechte eigenschappen, bijvoorbeeld een mindere vruchtbaarheid, of aanleg voor FM, of geen staart, of juist een te lange staart, enzovoort.

Je zult dan steeds op zoek moeten naar fris bloed dat je inkweekt in je vogelfamilie, zonder de eigen kenmerken van je stam te verliezen – en die het liefst natuurlijk te verbeteren.

Het gevaar van te veel nadruk op het fenotype is de verleiding om overal goede (onverwante) vogels te kopen. Je zult dan merken dat uit twee goede vogels zomaar veel slechtere vogels kunnen komen.

Je kunt daaruit ook zomaar een zeer goede kweken, maar de eigenschappen zijn dan nog niet vastgelegd. Je hebt dan vaak heel veel verschillende eigenschappen in je hok. Dat is op zich wel wenselijk – dan heb je iets om mee te werken en te compenseren –, maar een zekere herkenbaarheid is ook van belang, zeker naarmate die dichter bij het ideaalbeeld komt.

Het nadeel van te veel nadruk op het fenotype is dus dat je opportunistisch bezig bent en niet echt iets opbouwt.

Het voordeel is dat de vruchtbaarheid meestal goed is.

Zelf geloof ik dat een mix van werken met genotype en fenotype het beste is.

Dankzij lijnenteelt kunnen uit twee mindere vogels opeens veel betere komen, omdat dit in hun achtergrond zit. Maar dat weet je helaas niet zeker. De jongen kunnen ook allemaal minder zijn, omdat je de mindere eigenschappen aan het vastleggen bent. Toch kan het bij lijnenteelt interessant zijn om ook mindere vogels te gebruiken, zeker als het poppen zijn, omdat die gemakkelijker zullen kweken. Als je niet aan lijnenteelt doet en dan een sterke vogel aan een onverwante mindere vogel verpaart, dan weet je bijna zeker dat het niks wordt.

Je kunt volgens mij daarom het beste selecteren op de uiterlijke eigenschappen die je wilt vastleggen en zonodig gerichte aankopen doen om bepaalde eigenschappen te verbeteren, waarna je de gewenste eigenschappen door een bepaalde mate van lijnenteelt probeert vast te leggen in je vogelfamilie.

In ieder geval is het aan te bevelen om de eigenschappen die je nodig hebt zoveel mogelijk te halen bij één bepaalde topkweker, of bij verschillende kwekers die met dezelfde bloedlijn werken. Dat kunnen dan dus ook de wat mindere vogels zijn. Het werken met te veel verschillende bloedlijnen leidt meestal tot teleurstelling. Je koopt topvogels maar de nakweek is minder. Het kost je veel geld en je bouwt niets op.

Kleurvererving

Erfelijkheidsl eer is best ingewikkeld. Maar voor onze kweek is het voldoende om enkele simpele basisregels te kennen. Er zijn grofweg drie mogelijkheden: dominante vererving, geslachtsgebonden vererving en recessieve vererving.

Dominante vererving geldt voor de kleurslagen dominant bont, spangle, grijs, violet en geelmasker.

Normaal (groen) x dominant = 50% dominant, 50% normaal

Dominant x dominant = 25% normaal, 50% dominant, 25% dubbelfactorig dominant.

Dubbelfactorig bont of dubbelfactorig spangle = geheel geel of wit.

Bij dubbelfactorig geelmasker is het masker wit.

Een vogel kan niet split zijn voor een dominante factor, maar deze wel verborgen bij zich dragen.

Geslachtsgebonden vererving geldt voor de kleurslagen lutino, albino, opaline, cinnamon, lacewing en texas clearbody.

Mannen kunnen hiervoor split zijn, dat wil zeggen de kleurslag vererven zonder dat de vogel zelf de kleur heeft.

Split wordt weergegeven door een schuine streep (/).

Poppen kunnen bij geslachtsgebonden vererving nooit split zijn.

Als voorbeeld nemen we de vererving van ino's.

Ino man x ino pop = 50 % ino man, 50 % ino pop.

Ino man x normaal pop = 50 % normaal / ino man, 50 % ino pop.

Normaal man x ino pop = 50 % normaal / ino man en 50 % normaal pop

Normaal / ino man x normaal pop = 25 % normaal man, 25 % normaal / ino man, 25 % normaal pop, 25 % ino pop.

Normaal / ino man x ino pop = 25 % normaal / ino man, 25 % ino man, 25 % normaal pop, 25 % ino pop.

Blauwe of grijze mannen kunnen nooit split lutino zijn, als zij split ino zijn is dat split albino.

Recessieve vererving geldt voor de kleurslagen: blauwfactor, recessief bont, grijsvleugel, overgoten.

Normaal x recessief = 100% normaal / recessief.

Normaal / recessief x normaal / recessief = 25% normaal, 50% normaal / recessief, 25% recessief.

Normaal / recessief x recessief = 50% recessief, 50% normaal / recessief.

De recessieve kleur blijft verborgen, tenzij beide ouders deze erfelijke eigenschap bezitten.

Toepassing bij (lut)ino's

Nu we weten wat ons ideaalbeeld is en we de basisregels van de vererving kennen, wordt het tijd om te kijken naar de toepassing daarvan bij de (lut)ino's.

Ik heb het hier verder alleen over de lutino's, maar wat ik schrijf geldt ook voor de albino's en lacewings.

De fysieke vererving is bij de lutino's wat moeilijker dan bij bijvoorbeeld het kweken met grijzen of blauwen. Want de inofactor heeft fysiek een (licht) reducerend effect. Om die reden vermijd ik de verparing lutino x lutino. Ik doe dit alleen als de ouders allebei heel goed zijn (zowel genotype als fenotype) of als het niet anders kan. Met lutino x lutino is het wel makkelijker om de kleurdiepte verbeteren, omdat je bij volledig gele vogels de kleuren beter kunt vergelijken dan bij groene vogels het geval is.

Ik probeer ieder jaar bepaalde gewenste fysieke eigenschappen te halen bij een topkweker, in de vorm van een groene vogel, liefst natuurlijk meerdere vogels en als het kan poppen.

Mijn favoriete verparingen zijn lutino man x groene pop en groene split lutino man x lutino pop.

Lutino's van anderen haal ik eigenlijk nooit binnen en dat hoeft naar mijn mening ook niet.

Grijzen en blauwen koop ik eigenlijk ook nooit, tenzij er een bepaalde eigenschap in zit die ik niet op een andere manier kan verwerven.

Het liefst gebruik ik olijfgroenen of donkergroenen met diepgele melanine, omdat deze de kleur van de lutino's kunnen verdiepen.

Grijsgroenen kunnen ook prima, evenals lichtgroenen, hoewel lutino's die lichtgroen maskeren vaak wat bleker van kleur zijn en wat eerder groene aanslag vertonen.

Voor de kleurverdieping gebruik ik ook graag spangles en dominant bonten, liefst met zo wit mogelijke staart- en slagpennen.

Bij het gebruik van deze kleurslagen is er namelijk een kans dat de staart- en slagpennen te geel worden, wat bij de lutino's een fout is.

Maar het is zeker niet zo dat bij het gebruik van spangles en bonten de pennen altijd te geel worden.

Sommige kwekers gebruiken texas clearbody op hun ino's, maar ik heb nooit goed begrepen welke verbetering dat kan bewerkstelligen.

De groenen die ik gebruik kunnen normale zijn, maar ik gebruik bewust ook zowel opaline als cinnamon.

Opaline geeft vaak een wat grovere en langere veer, cinnamon geeft vaak een wat fijnere veer.

Het is onzin dat het gebruik van cinnamon bij de lutino's leidt tot bruine vleugeltekening. Dat hoeft echt niet het geval te zijn, tenzij je te veel cinnamon gebruikt. Door cinnamon kan de lichaamskleur wel wat opleken.

Opalines en cinnamons hebben wel als nadeel dat je er snel te veel van krijgt, wat ook weer niet de bedoeling is. Het blijft gaan om de balans.

Omdat opalines en cinnamons ook geslachtsgebonden vererven kun je het aantal in principe goed in de hand houden. Een lutino man x een cinnamon pop geeft immers lutino poppen die niet cinnamon zijn. De mannen uit deze combinatie zijn allemaal spit lutino maar ook split cinnamon. Daar moet je dus wel op letten bij de volgende

verparing.

3 KWEEKPROCES

Lange tijd was mijn broedseizoen in beginsel van september tot mei. In de maanden mei, juni, juli en augustus kweekte ik liever niet en was ik meer bezig met schoonmaken, repareren, bezoek ontvangen, en dergelijke.

Ik merkte echter steeds vakert dat het kweken in de winter minder goed ging en dat het pas in de loop van het voorjaar beter werd. Daarom heb ik dit jaar besloten om voortaan van maart tot en met oktober te kweken. En ook met wat minder koppels dan ik gewend was, zodat ik wat meer tijd overhoud voor andere dingen in het leven...

Hoe dan ook, je moet als grasparkietenkweker goed tegen teleurstellingen kunnen, want die horen helaas onvermijdelijk bij het kweekproces: allerlei soorten tegenslagen en wangedrag, ziektes en dood. Daar moet je mee leren omgaan, daarom vertel ik hier in het navolgende ook iets over. Door op bepaalde zaken te letten kun je ook het een en ander voorkomen.

Niet meer dan drie rondjes

Wanneer je ook kweekt, je moet er in ieder geval rekening mee houden dat je met de meeste vogels niet meer dan drie rondjes kunt kweken. Ofschoon er ook vogels zijn waarvoor dat teveel is en andere die het juist prettig lijken te vinden om steeds maar door te kweken. Dat hangt heel erg af van het type en de conditie.

Oog voor de relatie

Een paar weken voordat het broedseizoen begint zet ik de mannen en poppen die ik wil inzetten apart, maar met gaas ertussen. Zo kunnen ze contact met elkaar maken en kan ik zien welke liefdes er opbloeien en wanneer ze rijp zijn om in de broedkooi te worden gezet.

Voor een voorspoedig kweekproces is het gunstig als vogels elkaar uitzoeken, maar niet altijd past dat natuurlijk bij wat ik wil. Dan krijgt mijn keuze toch wel voorrang, maar ik blijf goed letten op de kwaliteit van de relatie.

Man en pop samen

Ik zet de man en de pop altijd tegelijk in de broedkooi. Dus niet eerst de pop – zoals sommige kwekers doen –, omdat de kans dat ze de man dan nog accepteert minder wordt en de kans op onbevuchte eieren dus groter wordt.

Vervolgens geef ik ze ongeveer een week de tijd om te zien of de pop – of, meestal iets later, ook de man – het blok ingaan. Als ze alleen maar stil naast elkaar blijven zitten probeer ik het proces soms te forceren door de pop in het blok te plaatsen en te

volgen wat er gebeurt. Soms werkt dat, maar niet altijd. De vogels moeten er wel klaar voor zijn en elkaar aantrekkelijk vinden.

Sommigen proberen eerst een man met meerdere poppen tegelijk in de broedkooi, maar ik vind dat te riskant, omdat de poppen dan kunnen gaan vechten.

Veertjes rond geslachtsorganen weghalen

Omdat de veren langer zijn geworden dan in de vrije natuur is het nodig om – voordat de vogels in de broedkooi worden gezet, of in ieder geval niet (te) lang daarna – de veertjes rond de geslachtsorganen weg te halen. Als je dat niet doet wordt de kans op geslaagde bevruchte bevruchting een stuk kleiner.

Er zijn twee manieren om dat te doen: knippen of wegtrekken. Ik doe altijd het laatste, omdat naar mijn mening dit effectiever is, hoewel het mogelijk wel iets meer stress veroorzaakt.

Geen gebruik van 'kleine parkietjes'

Ook ben ik er geen voorstander van om poppen in hun eentje te laten broeden en dus één man tegelijk op meerdere poppen te zetten, bijvoorbeeld de ene dag bij de ene pop en de andere dag bij de andere pop.

Dit is niet de natuurlijke situatie en er is een grotere kans op problemen.

Sommige kwekers vangen de eieren op en laten deze uitbroeden en de jongen grootbrengen door 'kleine parkietjes', maar ook daar ben ik geen voorstander van, omdat we dan grasparkieten kweken die zichzelf niet meer goed kunnen voortplanten.

Geen kunstmatige inseminatie

Dat is in nog sterkere mate het geval als ook nog kunstmatige inseminatie wordt toegepast. Daarom ben ik daar principieel tegen.

Soms bevrucht één topman dan heel veel poppen in het hok, waardoor de verwantschap van je stam te close dreigt te worden.

Maar erger vind ik dus dat we zo vogels kweken die niet meer weten 'hoe het moet'. Ik denk dat we de hobby om zeep helpen als we op die voet doorgaan.

Nest maken en verzorgen

Het maken en verzorgen van het nest stelt bij de meeste grasparkieten weinig voor. Sommige poppen knagen wel wat aan het hout of werken het zaagsel eruit dat ik erin leg.

Als ze eenmaal aan het broeden zijn worden door de pop soms lichaamsveertjes om de eieren gelegd. Ik leg er dan ook altijd weer wat zaagsel bij en in dat geval wordt het er door de pop niet meer uitgewerkt.

Sommige vogels bevuilen het nest ook met de eigen uitwerpselen, zodat je het als kweker zelf moet schoonhouden.

Eitjes leggen

Het leggen van het eerste ei is een belangrijk moment. Jonge poppen kunnen daarvan in de war raken en het eerste ei kapot maken – maar ook de man doet dat soms. Om die reden leg ik er vaak een kunsteitje bij, dat ik weghaal zodra het tweede of derde eitje is gelegd.

De pop legt om de dag een ei. Gemiddeld bestaat een legsel uit ongeveer 5 of 6 eitjes, maar sommige poppen leggen wel 8 en andere maar 2 of 3 eitjes.

Veel kwekers nummeren de pas gelegde eieren met een viltstift, maar zelf doe ik dat liever niet, omdat ik denk dat er toch iets van de inkt door de schaal heen kan gaan, waardoor het embryo kan afsterven.

Misschien is dit onzin, maar het is ook niet altijd nodig om de eieren te markeren, je ziet het verschil in ontwikkeling met het blote oog ook wel.

Poppen die weinig eitjes leggen of de eieren laten afsterven houd ik liever niet in mijn bestand. Soms is er dan ook iets aan de hand met zo'n pop.

Het broeden

Zodra de pop broedt is het spannend om te ontdekken of de eitjes bevrucht zijn of niet. Ik volg het broedproces dagelijks met een schouwlampje, bij voorkeur op een vast moment van de dag.

Soms is het hele legsel bevrucht, soms maar één eitje en soms is helaas alles onbevrucht. Ieder ei geef ik 10 dagen de tijd om tot ontwikkeling te komen. Als er na 10 dagen nog niets bevrucht is haal ik dit koppel (of een van beide vogels) uit de broedkooi en probeer ik iets anders.

Het is natuurlijk ook spannend om de groei van het embryo te volgen. Je leert als kweker vanzelf zien wanneer dit allemaal goed gaat en wanneer niet. Sommige eitjes kunnen helaas afsterven.

Als een pop ziek is laat ze de eitjes koud worden en loopt ze van het nest. Het probleem kan ook een harde 'poepklont' zijn die de cloaca afdicht. Als deze poepklont wordt verwijderd en de pop niet te veel verzwakt is kan het allemaal nog goed komen. Koud geworden eitjes hoeven nog niet dood te zijn, mijn ervaring is dat koude eitjes nog ongeveer 24 uur levensvatbaar blijven.

Als alles goed gaat duurt het uitbroeden van een ei 18 dagen.

Eitjes overleggen

Eitjes overleggen doe ik wel, omdat ik ieder koppel ongeveer 3 of 4 jongen wil laten grootbrengen. Als er meer dan 3 of 4 eitjes bevrucht zijn komen die meestal niet allemaal uit omdat ze bevuild worden door de eerstgeboren jongen.

De meerdere eitjes leg ik dan onder bij koppels met minder bevruchte of afgestorven

eitjes. Als het nodig is merk ik ze dan wel met een viltstift.

De geboorte

De geboorte van het eerste jong is natuurlijk een belangrijk moment, zeker ook voor de kweker. Maar ook hiervoor geldt dat een pop – zeker als die onervaren is – hier niet altijd goed mee om te gaan.

Als je er dan te laat bij bent kan het jong al na een paar uren dood zijn, omdat het niet snel genoeg gevoed wordt.

Je kunt eventueel ook een pasgeboren jong zelf al bijvoeren met lauwe melk, maar ik doe dit liever niet.

Als ik de indruk heb dat het eerste jong niet (snel genoeg) gevoed wordt leg ik het – als dat mogelijk is – tijdelijk in een ander nest met iets oudere jongen en leg ik een van die oudere jongen bij de onervaren pop.

Omdat dit jong krachtiger om voedsel bedelt en al een iets groter snaveltje heeft begint de pop meestal wel te voeden.

Als alles goed gaat breng ik dan na een of twee dagen de jongen weer terug naar hun eigen ouders.

Zodra een jong uit het ei komt kun je al zien of het een ino is of niet. Elk inojong is voor mij een feestje! Het verschil in oogkleur kan handig zijn bij het uit elkaar houden van jongen als je ze bijvoorbeeld naar een ander nest wilt overleggen (zie hieronder).

Voeden

De eerste dagen zijn cruciaal, maar het voeden van de jongen blijft ook de weken daarna een punt van aandacht. De jongen blijven ongeveer 4 weken in het nest en moeten dan door de ouders vanuit hun eigen krop gevoerd worden.

De eerste dag(en) bestaat de kropinhoud uit kropmelk van de moeder, daarna begint meestal de vader mee te voeren en komt er ook meer vast voedsel in de krop.

Sommige poppen hebben er moeite mee om hun partner bij de jongen te laten, dus goed blijven opletten of alles goed gaat.

Voor het slapen gaan moeten de kropjes van de jongen goed gevuld zijn.

Als het nodig is voer ik jongen met de kropnaald bij, maar dat doe ik alleen bij wijze van uitzondering. Hiervoor zijn in de handel prima middelen beschikbaar. Zelf gebruik ik hiervoor NutriBird van Versele-Laga.

Jongen overleggen

Niet alle ouders voeden even goed en niet alle jongen groeien even goed.

Als jongen sterk achterblijven in de groei leg ik ze over in een ander nest, als dat beschikbaar is.

Overleggen doe ik ook als de leeftijd van de jongen te sterk uiteenloopt of als er te veel of te weinig jongen in het nest liggen.

Ook om deze reden is het belangrijk om over meer broedkooien te beschikken. Als je die niet hebt kun je niet overleggen en verlies je relatief meer jongen.

Het overleggen gaat vrijwel altijd goed, maar jongen van meer dan een week oud ontwikkelen dons en veertjes en dan kan het zijn dat pleegouders de jongen niet meer willen accepteren.

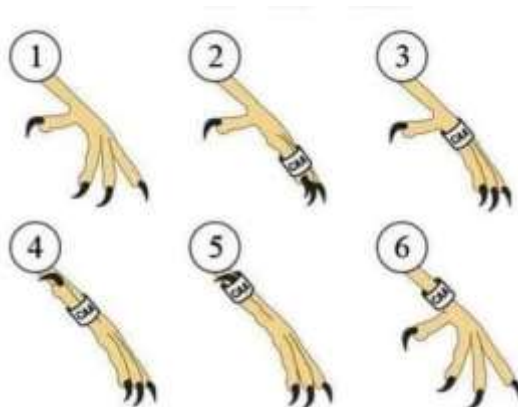
Dit verschilt echter per ouder, er zijn ook vogels – vooral mannen – die zelfs jongen van vier weken accepteren. Ook hiervoor geldt dus: dagelijks goed blijven observeren en controleren.

Het ringen

Ik ring mijn jonge vogels met normale ringen van 4,5 mm van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers. Deze ringen bevallen mij goed. Ieder kweekjaar heeft de ring een andere kleur – dit loopt nationaal en internationaal synchroon.

De eerste ringen van het nieuwe kweekjaar komen beschikbaar per 1 oktober van het voorgaande kweekjaar. Dit klopt natuurlijk niet – het werkelijke geboortjaar hoeft dan niet het jaar te zijn dat op de ring wordt aangegeven –, maar het is nu eenmaal zo. Soms heb ik al jongen vòòr 1 oktober en dan krijgen ze nog een ringetje van het lopende kweekjaar.

Iedere kweker moet de ringtechniek natuurlijk goed beheersen: eerst de twee voorteentjes plus de voorste achterteen in de ring, dan de ring over de hiel schuiven en tenslotte het vierde achterteentje achter de ring vandaan – daarbij gebruik ik meestal een tandenstoker.

De gemiddelde ringdatum is de achtste dag. Een enkele keer kan het eerder, maar als de jongen minder goed groeien kan het soms ook pas op de 12^e dag of nog later. De datum is geen goede indicatie of het jong een topper gaat worden of niet. Soms blijft een vroeg geringd jong heel klein, soms wordt een laat geringd jong toch een forse vogel.

Plukken van jongen

Er zijn poppen die de vervelende eigenschap hebben om hun jongen te plukken: zodra de jongen dons en veertjes krijgen trekt de pop die er weer uit, soms tot bloedens toe.

Ook dan leg ik de jongen meestal over, hoewel het plukken soms ook minder erg wordt en de ouders de jongen nog zelf kunnen grootbrengen. Maar meestal wordt het eerder erger en moet je ingrijpen.

Poppen die dit eenmaal gedaan hebben doen het meestal in een volgende broedronde weer, ook met een andere partner. Het is niet per se zo dat de jongen van zulke poppen het ook weer gaan doen als je die gaat gebruiken voor de kweek.

Het is onduidelijk wat hiervan de oorzaak is. Misschien een eenzijdige voedselopname door de pop of een ander tekort, maar ik ben hier nooit goed achter gekomen.

Spreadpoot

Jonge vogels kunnen in het nest al ziek worden en moeten dan ook met medicijn behandeld worden. Je kunt dit meestal zien aan de kleur van de huid en minder snel groeien. Nestjongen zijn erg kwetsbaar: als ze ziek zijn gaan ze wel nog eerder dood dan volwassen vogels.

Een vervelende aandoening is wat ik noem de spreadpoot: een pootje (soms tegelijk ook het andere pootje) blijft niet meer onder de baby zitten maar gaat naar de zijkant of zelfs omhoog uitsteken.

Meestal is dit einde verhaal. Ik heb wel geëxperimenteerd met bijvoorbeeld een ijzerdraadje om de pootjes bij elkaar te houden, maar dit is mij nooit goed gelukt.

Ook hiervan is het onduidelijk wat de oorzaak is. Het is het beste om ouders die jongen met spreadpoot ontwikkelen uit te sluiten van de kweek.

Agressie tegen jongen

Ook erg vervelend is natuurlijk agressie tegen de jongen in het blok. Het is meestal de pop die dit doet en meestal na ongeveer drie weken, als zij voorbereidingen wil treffen voor de volgende ronde.

De pop wil het nest dan weer leeg en schoon hebben en wil de jongen eruit werken. Als die dan tegenstribbelen kan het fout gaan.

De pop ziet het jong dan waarschijnlijk als concurrent en kan zelfs zover gaan dat het kopje van het jong helemaal wordt ingehakt.

Als je er op tijd bij bent kun je zo'n jong nog redden, maar zo niet dan sterft het een gruwelijke dood.

Zodra een pop deze neiging vertoont kan het helpen om de jongen uit het blok te halen en op de bodem van de broedkooi te plaatsen. Een schuilplek is ook daar dan wel aan te bevelen.

Vooraf in dit stadium kan het ook de man zijn die agressie vertoont. Er zijn grote verschillen in gedrag: mannen die zorgzaam zijn en goed voeren, maar ook mannen die hun jongen seksueel misbruiken en minder goed of helemaal niet voeren.

Dan wordt het lastig, want overleggen gaat op deze leeftijd moeilijk en de pop kan al

met haar hoofd bij de volgende ronde zijn.

Dan moet je als kweker bijvoeren met de kropnaald om zo'n jong te redden, maar als dit meer dan enkele dagen duurt en het jong gaat niet snel zelf eten, dan gaat het alsnog fout.

Uitvliegen en leren eten

Er zijn jongen die zo actief en nieuwsgierig zijn dat ze al na drie weken uit het nest gaan, maar er zijn ook jongen – zeker als ze door de ouders goed gevoerd worden – die liefst vijf weken in het nest blijven.

Mede gelet op de volgende ronde heb ik het liefst dat jongen na ongeveer vier weken het nest verlaten, dus soms help ik daar een handje bij. Als ze zich erg ongelukkig voelen plaats ik ze voor het slapen gaan weer even terug in het nest.

Het is van het grootste belang dat jongen zo snel mogelijk zelf leren eten. Je kunt dit leerproces bespoedigen door al na drie weken wat trosgierst in het nest te leggen, wat ik dan dus ook altijd doe.

Vaak voeren jongen ook elkaar – ook jongen verschillende nesten –, dit kan net soms voldoende zijn om een jong na het uitvliegen door deze moeilijke fase te helpen. Je moet altijd goed opletten dat je jongen die elkaar voeren niet te snel uit elkaar haalt.

Babykooi

Zodra een jong zelf voldoende kan eten haal ik het uit de broedkooi en zet ik het samen met enkele andere jongen in een babykooi.

Mijn babykooien hebben nog een 'inloopblok' waarin de jongen zich kunnen terugtrekken en kunnen slapen als zij dat willen. Hier wordt graag gebruik van gemaakt.

Ik houd de jongen niet lang in de babykooi, meestal niet langer dan een week of twee weken. Dan gaan ze naar de grote vlucht om verder te socialiseren en hun vliegspieren te ontwikkelen.

Geslachtsbepaling

Bij de ino's hebben de mannen geen blauwe neusdop, maar een roze neusdop, ook al in het nest. De poppen hebben net als bij de groene vogels een bruine neusdop, maar bij jonge poppen is de neusdop aanvankelijk en ook daarna nog geruime tijd tamelijk wit.

Vaak kun je in het nest al zien of een jong een man of een pop wordt, maar lang niet altijd. Vooral bij de ino's is dit lastig om te zien, het duurt soms enkele weken of maanden voordat je er definitief zeker van bent.

Je kunt het geslacht ook herkennen aan het balts- of voergedrag, maar dit werkt ook

niet altijd, want er zijn ook poppen die dit in hoge mate kunnen doen.

Vroeger kon je het geslacht ook zien aan de kopbevedering die bij de mannen wat sterker ontwikkeld was, maar dat is bij de moderne grasparkiet allang niet meer zo sterk het geval.

Volgende ronde

De pop kan al na drie weken beginnen met het leggen van de nieuwe eitjes van de volgende ronde, ze doet dit dan gewoon tussen de jongen die nog in het blok zijn. Dan zijn de nestlades die ik gebruik erg handig, want de jongen zitten dan vooral in het voorste deel van het blok bij de opening en de pop zit bij haar eitjes in het achterste deel van het blok.

Maar lang niet alle poppen doen dit al zo snel. Sommige poppen wachten tot na het uitvliegen of soms nog langer.

Jeugdri en geslachtsrijpheid

Na ongeveer vier maanden beleven de jonge grasparkieten hun jeugdri en beginnen zij er steeds meer uit te zien als volwassen grasparkieten.

Ook al kunnen ze dan spelenderwijs al relaties ontwikkelen en seksueel actief gedrag vertonen, pas na ongeveer zes maanden zijn ze geslachtsrijp.

Het verschilt zeer per vogel wanneer je ze het beste kunt koppelen en in de broedkooi kunt zetten. Dat hangt af van hun gedrag en hun conditie.

Zwaar bevederde poppen probeer ik meestal zo vroeg mogelijk, omdat het op latere leeftijd vaak niet meer gaat. Meestal wacht ik tot een vogel ongeveer acht of tien maanden oud is.

Hoe lang inzetbaar

Onze moderne grasparkieten worden lang niet meer zo oud als de wilde grasparkiet en ze blijven ook veel minder lang broedrijp. Er zijn vogels die vier of vijf jaar lang inzetbaar blijven, maar bij veel vogels is het al na drie of vier jaar over.

Ik probeer ieder jaar zoveel mogelijk met een nieuwe generatie vogels aan het werk te gaan, want dan merk je de ontwikkeling van je bestand het sterkst.

Enkele vogels die in goede conditie blijven en die goed vererven houd ik niettemin langer aan.

Een goede administratie

Iedere kweker heeft zijn eigen manier van kweken en van wel of niet administreren. Maar zeker als je lutino's kweekt is een goede kweekadministratie onmisbaar.

Hoewel de vogels allemaal een eigen ringnummer hebben lijken ze ook allemaal veel op elkaar.

Veel kwekers hangen kweekkaartjes aan de broedblokken en/of gebruiken papieren

notitieblokken.

Maar zelf doe ik nu alles digitaal, ik gebruik helemaal geen papier meer.

Voor de digitale vogeladministratie zijn goede programma's te koop, maar zelf gebruik ik enkele eigen gemaakte Excelbestanden die ik zowel op mijn computer als op mijn mobiele telefoon kan openen en bewerken.

Ik houd van elke broedkooi en van elke vogel een soort dagboek bij waarin ik de belangrijkste gebeurtenissen registreer. Dat geldt ook voor de ontwikkeling van de uiterlijke eigenschappen van iedere vogel.

Van iedere vogel in mijn vogelbestand kan ik stambomen met vier generaties uitprinten. Iedereen die bij mij vogels koopt kan van iedere gekochte vogel zo'n stamboom ontvangen.

4 VERZORGING

Het is natuurlijk erg belangrijk dat de vogels een goede leefruimte hebben en voldoende noodzakelijke voedingsstoffen binnen krijgen. Hierover is veel geschreven. Mede op basis van wat ik lees heb ik gekozen voor het volgende.

Huisvesting

Over het algemeen vind ik dat we onze grasparkieten in te kleine leefruimtes huisvesten. Ik zie bij veel kwekers betrekkelijk kleine gezelschapskooien op ooghoogte, zonder buitenvolière. Iedereen doet elkaar hierin na. Makkelijk voor de kweker en zijn bezoekers, maar erg saai en beperkt voor de vogels. Grasparkieten zijn van nature vrolijke en speelse vogels die het liefst in grote groepen leven en op elkaar reageren. Als er één waarschuwt voor gevaar vliegen ze bijvoorbeeld allemaal op.

Daarom heb ik ervoor gekozen om mijn grasparkieten te huisvesten in grote binnenvluchten en een buitenvolière van 8 meter lang en 1,5 meter breed. Zie de foto's op mijn homepage. In de buitenvolière gebruik ik dikke wilgentakken als zitstokken.

De buitenvolière heeft ook gaas aan de bovenzijde, zodat de vogels - zoveel als ze willen - optimaal kunnen profiteren van zon en regen. Ik geloof er niet in dat alle overvliegende wilde vogels ziektes veroorzaken. 's Nachts en bij slecht weer doe ik de vogels altijd naar binnen.

Onderzoek wijst uit dat veel van de ziektes waar onze vogels tegenwoordig last van hebben te maken zou kunnen hebben met een tekort aan natuurlijk vitamine D, als gevolg van te weinig zonlicht en buitenlucht.²

Ik ben ervan overtuigd dat grote volièeres beter zijn voor de vogels en voor de ontwikkeling van hun sociaal gedrag. Ik kan er zelf doorheen lopen of in gaan zitten en

dat vind ik prettig, ook voor het contact met de vogels en om hun gedrag te observeren.

De mannen en poppen zitten bij mij niet apart. Ik denk dat dit beter is voor hun sociaal welzijn. Na het uitvliegen zet ik de jongen zet ik wel een tijdje apart, maar vaak doe ik ook wat oudere vogels bij. Ter voorbereiding op het broedseizoen zet ik de mannen en de poppen wel enige tijd apart (zie boven).

De volièrès heb ik zelf gemaakt van hout en gaas, waarbij alle kieren zijn dicht gekit om bloedluis te voorkomen. Ik gebruik dus geen aluminium stijlen, omdat ik heb ervaren dat dit ongedierte de kans geeft om in weg te kruipen. En dan kun je het niet goed meer bestrijden.

Mijn vogels zitten bij mij overdag nog wel veel op de grond, vooral in de middag. Maar buiten en in de avond komen ze meer omhoog en zijn ze meer in beweging. Tot op zekere hoogte is dit op de grond bezig zijn een natuurlijk gedrag dat ze ook in de vrije natuur vertonen (foerageren!), maar wellicht zijn mijn vogels ook nog altijd wat te groot en te zwaar bevederd. Dat wil ik dus veranderen – in combinatie met het uiterlijk dat ik wil.

Mijn broedkooien heb ik zelf gemaakt, met voorfronten en houten broedblokken van Van Keulen. De broedkooien hebben bij mij geen losse bodems, omdat daar altijd vuil tussen gaat zitten. Ik maak de broedkooien elke dag met de hand schoon. Elke broedkooi bevat naast een ronde zitstok ook een vierkante zitstok, om het zithouvast bij het paren te versterken.

Op mijn homepage zie je ook een foto van mijn kweekruimte. Ik weet dat ik ook hiermee afwijk van de heersende mode, die kunststof blokken aan de buitenkant voorschrijft (vooral die van Oestringer zijn populair), maar de manier waarop ik het doe bevalt mij goed, dus dat blijf ik doen.

In het midden van mijn kweekruimte heb ik een verrijdbare tafel en een draaibare stoel. Vanaf deze plek kan ik zittend alle broedkooien observeren en aantekeningen maken van wat ik zie. Eigenlijk is dit de plek waar ik het meest geniet van de hobby.

De broedkooien maak ik dagelijks met de hand schoon en de grote vluchten veeg ik dagelijks. Na elke broedronde geef ik in principe een schone broedkooi. De grote vluchten maak ik wekelijks helemaal schoon, ook de zitstokken. In de schone kooien komt dan weer een laagje nieuw schelpenzand (zie onder). Ik gebruik dus geen houtsnippers – zoals de meeste kwekers –, want daarin valt weinig te halen voor de vogels.

De totale vogelruimte is onder een rieten dak en dus erg goed geïsoleerd. In de zomer wordt het ook bij grote hitte nooit veel warmer dan 20 graden en in de winter wordt het ook bij grote kou nooit kouder dan 10 graden. Ik hoef dus nooit extra te verwarmen of te koelen.

Voor de luchtverversing gebruik ik een ventilator die dag en nacht voldoende schone

lucht van buiten aanzuigt, zonder tocht te veroorzaken.

De vochtigheidsgraad probeer ik op ongeveer 60 % te houden. In droge periodes maak ik wat vaker schoon met veel water. In natte periodes doe ik dat wat minder.

Mijn verlichting is door middel van ledlampen met daglicht en staat zomer en winter aan van 7.30 uur tot 10.30 uur. Ik geloof niet zo in het geven van minder licht in de middaguren en buiten het broedseizoen. Ik denk dat de vogels heel goed in staat zijn om hun eigen rust te reguleren. Ze slapen sowieso veel, ook overdag.

De grasparkieten produceren onophoudelijk veel lawaai, wat een goed teken is. Waarschijnlijk heeft dat te maken met een gevoel van groepsveiligheid en geborgenheid. Het lawaai stimuleert ook de broedbereidheid. Daarom is het belangrijk om zoveel mogelijk vogels tegelijk aan te houden (of aan te schaffen).

Zaadmengeling

Grasparkieten leven uiteraard vooral van parkietenzaad. Ik meng mijn parkietenzaad zelf. Mijn zaad is al vele jaren afkomstig van Garvo. Ik experimenteer niet met vermeende succesmengelingen van topkwekers (Jo Mannes, Daniel Lütolf) of andere mengelingen die opeens in de mode komen.

Mijn basismengeling bestaat voor 40 % uit 'Parkiet speciaal', dit bevat: 50 % geel millet, 25,5 % wit millet, 7,5 % kanarie witzaad, 4 % gepelde haver, 3 % rood millet. Verder bestaat mijn mengeling voor 40 % uit kanariewitzaad en voor 20 % uit diverse andere zaden, zoals hennep, negerzaad, raapzaad, lijnzaad, Japans millet (indien beschikbaar en betaalbaar) en diverse soorten gedroogd kiemzaden. De samenstelling van deze laatste 20 % varieer ik regelmatig, om de vogels wat keus te geven.

Het kiemzaad laat ik niet ontkiemen, omdat dit een grote kans op candida geeft. Ik hoop dat ik hiermee een evenwichtige mengeling geef met zoveel mogelijk voedingsstoffen.

Van hennep en haver is bekend dat het de vogels feller maakt.

Hennep en raapzaad maken ook dikker.

Smaken verschillen: sommige vogels eten bijvoorbeeld geen of nauwelijks witzaad, wat ik wel jammer vind omdat dit veel eiwit bevat.

Trosgierst

Regelmatig geef ik alle vogels wat trosgierst. Dit is rode trosgierst, verbouwd door Guillaume Froger uit het Franse Angers.

In het broedseizoen geef ik de jonge vogels in het blok al trosgierst als ze ongeveer drie weken oud zijn. Daardoor leren ze sneller eten. Wel oppassen dat ze alleen nog maar trosgierst willen eten, dus ook voldoende laten wennen aan het andere zaad.

Fonio paddy

Dit geef ik door het grit, zie onder. De vogels smullen ervan en het schijnt bovendien te werken tegen allerlei ziektes, vooral coccidiose.

Eivoer

Mijn eivoer geef ik om de dag en meng ik ook zelf: een basismengeling ei-krachtvoer van Kasper, aangevuld met gepelde haver, winterwortel, spirulina en wat oregano, zodanig dat het een beetje rul en groenig wordt.

Eerder gaf ik er ook hardgekookte eieren doorheen, maar dat doe ik niet meer omdat de vogels hier natte ontlasting van kregen.

Groenvoer

Regelmatig geef ik wat groenvoer uit de groentetuin in de vorm van andijvie, paardenbloem, vogelmuur, etc.

In het voorjaar geef ik af en toe verse wilgentakken, die door de vogels helemaal worden ontdaan van de schors. Juist in de schorst schijnen veel geneeskrachtige stoffen te zitten.

Vitaminen

Naar mijn ervaring doen de vogels het beter als ik ze dagelijks een lichte dosering multivitaminen door het drinkwater verstrek. Ik gebruik hiervoor naar tevredenheid multivitaminen van het merk DAC te Uffelte (www.dac-pharma.nl).

Wel oppassen, want teveel vitaminen is slecht voor de vogels (ze kunnen daar zelfs dood aan gaan!) en water met vitaminen bederft snel, dus regelmatig verversen.

Grit, maagkiesel, mineralen, sepia

Op de bodem van mijn volières en broedkooien strooi ik natuurzand van Ostrea. Dit is een mengeling van zeezand, oester- en zeeschelpen. Het is gedesinfecteerd. Er is anijs aan toevoegd, wat een frisse geur geeft. De vogels scharrelen er graag in rond en pikken er van alles uit op.

Aanvullend geef ik een mengeling van vogelgrit, maagkiesel en extra mineralen, waar ik bovendien fonio paddy aan toevoeg (zie boven).

Ook hebben ze altijd sepia tot hun beschikking. Ik koop dat niet, maar ik zoek het zelf op het Noordzeestrand. Dat is elk jaar een leuk uitstapje! Uiteraard wel even wassen en drogen voordat je het gebruikt.

Water

Het is natuurlijk erg belangrijk dat de vogels altijd over vers en schoon drinkwater beschikken. In de vluchten ververs ik het regelmatig, afhankelijk van hoe vuil de vogels het maken.

Voor de nacht haal ik alle waterfonteintjes en -bakjes eruit, om te voorkomen dat ze de volgende ochtend vroeg vies water drinken. 's Ochtends krijgen ze zo snel mogelijk vers drinkwater.

Ze vinden het ook fijn om af en toe te badderen.

Als het regent hangen ze graag tegen het gaas om zich te wassen. Eén keer per week besproei ik de vogels met een badmix van Duo, die tegen bloedluis en vedermijt werkt. Na het badderen en sproeien verzorgen de vogels zich uitgebreid, wat zorgt voor een gezond verenkleed.

Jodineblokken

In de broedkooien hang ik altijd een jodineblokje, waar vooral de poppen graag aan knagen. Hier zitten ook weer nuttige stoffen in en daardoor knagen ze misschien wat minder aan de broedblokken.

5 ZIEKTES

Ziektes zijn te voorkomen met een goede voeding en hygiëne, maar zijn helaas niet altijd te vermijden.

Zoals ook al bij de huisvesting opgemerkt zou veel van de ziektes waar onze vogels tegenwoordig last van hebben te maken kunnen hebben met een tekort aan natuurlijk vitamine D, als gevolg van te weinig zonlicht en buitenlucht.³

Symptomen

Een grasparkiet die ziek is zet vaak zijn veren enigszins op en kijkt wat ongelukkig. Het is erg belangrijk om te leren dit op tijd te zien. Ik controleer elke keer dat ik in mijn hok kom of elke vogel er goed bij zit. Een zieke vogel gaat vaak op de grond in een hoekje zitten. De ontlasting is dikwijls nattig (soms ook groen). Als je er snel bij bent is er nog wat aan te doen.

Ziekenkooi

De zieke vogels moeten worden geïsoleerd om besmetting te voorkomen. Ik gebruik daarvoor een ziekenkooi met regelbare temperatuur. Vogels herstellen sneller als de temperatuur iets is verhoogd.

Medicijn en kropnaald

Ik volsta met niet meer dan twee soorten medicijn: één medicijn dat werkt tegen bacteriële infecties en tegen de meeste andere aandoeningen en één medicijn dat werkt tegen schimmels. Schimmelinfectie (vooral candida) kun je ruiken.

Het eerste medicijn dat ik gebruik bevat furaltadone HCl, metoronidazol en chloortetracycline.

Het tweede medicijn, dus dat tegen schimmel, bevat nystatine.

Ik dien deze medicijnen toe met een kropnaald, omdat ze water met medicijn niet altijd willen drinken. Toedienen met de kropnaald is een techniek die goed te leren is. Als het een aantal vogels tegelijk betreft dan ook wel door het drinkwater, maar dan enkele dagen volhouden.

Uiteraard moet je je steeds goed aan de voorgeschreven doseringen houden.

Lumps

Grasparkieten kunnen last hebben van 'lumps': verdikkingen die vooral ontstaan door naar binnen groeiende vleugel- en staartpennen. Ik behandel dit door de lump uit te drukken en de wond te ontsmetten. Soms helpt dit, maar soms ook niet.

Ogen en nagels

Veertjes kunnen ook in de oogjes groeien, zulke veertjes moeten dan worden verwijderd en voor het aangedane oog kun je oogdruppels gebruiken.

Sommige vogels kunnen last hebben van doorgroeiende nagels, die moet je dan af en toe knippen, een enkele keer kan dat ook het geval zijn met de bovensnavel.

French Moul

Vooraf aan het eind van het seizoen heb ik vaak ook wat zogenaamde 'kruipers': vogels die hun veren laten vallen – meestal alleen de vleugelpennen en staartpennen, maar soms ook de lichaamsveren.

Van deze 'French Moul' (FM) weten we nog niet zoveel, maar het wordt waarschijnlijk veroorzaakt door een virus. De besmettelijkheid is onduidelijk: soms heeft één vogel in een nest het en blijven de andere jongen gezond.

Ik beschouw FM als een signaal dat de energie van mijn kweekvogels 'op' is en dat ik moet stoppen met kweken. Soms komt dat na een tijdje weer goed (bijvoorbeeld bij de eerste rui), maar soms ook niet.

De vogels kunnen weerstand opbouwen tegen de kruipersziekte. Daarom is het van belang dat deze ziekte in lichte mate in je hok aanwezig is. Dit voorkomt een massale uitbraak van de kruipersziekte.

Hoewel voormalige kruipers gezonde jongen kunnen geven is het niet aan te bevelen om ermee te kweken. FM kan namelijk ook genetisch doorwerken in volgende generaties.

Ontbrekende pennen en rui

Ook oudere vogels kunnen last hebben van ontbrekende pennen aan de vleugels en aan de staart. Dat is dan geen FM, maar een zwakte die ook genetisch kan zijn, dus oppassen met het inkweken van deze vervelende eigenschap.

Na de jeugdruï is er vaak niet meer een duidelijk moment van rui aan te wijzen. Veel van onze grasparkieten zijn het hele jaar door een beetje in de rui. Vooral de lichaamsveren worden voortdurend vervangen. Ik beschouw dat als normaal.

Hevige rui ontstaat na stress, zoals het uit de broedkooi halen van de vogels.

Andersom kan rui helemaal verdwijnen als de vogels in de broedkooi worden geplaatst. Ze voelen zich blijkbaar goed in de broedkooi en hun conditie verbetert zichtbaar. Maar dit geldt niet voor vogels die hier niet aan toe zijn.

Ongedierte

Grasparkieten kunnen last hebben van bloedluis, veermijten en ander ongedierte. Daarom besproei ik wekelijks met badmix van Duo (zie boven). Ze kunnen ook last hebben van wormen, zeker in een buitenvolière of door het geven van groenvoer. Ieder jaar geef ik voorafgaand aan het nieuwe broedseizoen een wormenkuur met ivermectine. Meestal is dat voldoende bestrijding van allerlei ongedierte.⁴

Andere preventieve kuren doe ik niet. Dat is ook niet aan te bevelen, omdat je er de natuurlijke weerstand van de vogels aantast.⁵ Muizen kunnen ook een probleem zijn, maar dat is natuurlijk te voorkomen door je vogelruimtes goed dicht te maken.

Blindheid

Uiteraard kunnen er ook andere dingen aan de hand zijn: bijvoorbeeld aan de luchtwegen of vitale organen die niet goed functioneren. Sommige ino's kunnen na enkele jaren blind worden, omdat hun rode ogen gevoeliger zijn voor licht. Bij gezondheidsproblemen van je vogels kun je een in vogels gespecialiseerde dierenarts raadplegen, maar dikwijls is er helaas gewoon niets aan te doen.

Nervositeit

Nervositeit kan ook een probleem zijn. Als je een nerveuze vogel in je hand pakt kan die stuiptrekkingen vertonen. Als je ze dan neerzet en even met rust laat komt het meestal al snel weer goed. Dit is ook een vervelende eigenschap, die bovendien erfelijk kan zijn. Een enkele keer is een vogel zo nerveus dat er iets breekt in een van de vleugels, waardoor hij een tijdje niet kan vliegen. Meestal komt ook dit na verloop van tijd weer goed, al kan de betreffende vleugel soms wel een beetje blijven hangen.

Euthanasie

Een vogel die niet meer te redden is laat ik inslapen met petroleumether. Ik sprenkel enkele druppels daarvan op een papieren zakdoekje en doe dat op de bodem van een luchtdicht afgesloten bakje. De vogel valt dan binnen korte tijd in slaap en is na enkele minuten overleden. Ik vind dit de meest humane manier om een vogel – als er geen andere oplossing meer is – uit zijn lijden te verlossen.

6 SHOW

Genieten van je eigen vogels is het belangrijkste, maar je vreugde delen met anderen is ook leuk. Daar zijn tentoonstellingen voor, maar de sociale media hebben langzamerhand ook een belangrijke rol gekregen. Daarnaast ontvang je bezoek en kun je op bezoek gaan bij anderen. Om te zorgen dat je vogels zich goed laten zien moet je ze trainen en voorbereiden. Voor de sociale media is het van belang dat je je vogels vervolgens goed kunt fotograferen en filmen.

Tentoonstellingen

Het meedoen aan tentoonstellingen is vanouds de manier om je vogels te laten zien aan anderen.

Je kunt dat doen bij de plaatselijke verenigingen van de Nederlandse bond van vogelliefhebbers (NBvV), maar daar zijn meestal niet veel goede standaard grasparkieten aanwezig, het zijn meest kanaries.

Je kunt het ook doen bij de shows van de regionale speciaalclubs van de Nederlandse bond (PSC), maar daar doen ook andere papegaaiachtigen mee en ook daar zijn meestal niet veel goede standaard grasparkieten aanwezig.

Bij de Nederlandse Grasparkieten Club (NGC) kun je de beste standaard grasparkieten vinden. De nationale show is jaarlijks in Hapert, maar er zijn ook diverse rayons met eigen shows.

Internationaal worden de beste vogels van Europa tentoongesteld op de jaarlijkse Europaschau in Karlsruhe. Ook de jaarlijkse Engelse nationale show in Doncaster is een begrip.

Ik moet bekennen dat ik persoonlijk niet zo houd van het meedoen aan tentoonstellingen. De vogels raken er erg gestrest van en dat geldt eerlijk gezegd ook voor mijzelf. Ook kost dit heel veel tijd en voorbereiding. Ik heb daarom al heel lang niet meegedaan.

Sociale media

Voorals Facebook is een mondiale verzamelpaats van grasparkietenliefhebbers geworden. Er zijn op Facebook ook heel veel groepen waar je lid van kunt zijn. Via likes en commentaren wordt hier van alles en nog wat uitgewisseld, op wereldwijde schaal.

Ik vind dat wel heel leuk om aan mee te doen en mijn vogels en ik kunnen er gewoon thuis voor blijven....

Via Facebook Messenger worden ook veel vogels verhandeld en worden afspraken gemaakt om elkaar te bezoeken. Facebook heeft zeker gezorgd voor een extra dimensie aan de grasparkietenhobby.

Het nadeel van Facebook is dat er een soort gezamenlijke norm lijkt te gelden ten

aanzien van wat goed en niet goed zou zijn, waarbij extreme eigenschappen zwaarder tellen dan het officiële ideaalbeeld.

Instagram wordt bij grasparkietenliefhebbers ook steeds populairder, maar is kwantitatief nog zeer in de minderheid.

Hokbezoek

Hokbezoek van en aan kwekers vind ik zelf een bijzonder leuke manier om vogels aan elkaar te laten zien en om ervaringen en inzichten uit te wisselen. Je leert mensen persoonlijk kennen en je hebt meer tijd voor de vogels en voor elkaar. Vooral zo ontstaan vriendschappelijke banden.

Helaas is dat niet altijd zo, er zijn zeker ook vluchtige bezoeken (ook uit verre oorden) van gelukzoekers, handelaren en lieden die niet echt geïnteresseerd zijn in het proces of alleen maar je beste vogels willen kopen; daar ben ik dan altijd gauw klaar mee.

Goede grasparkieten kweken zie ik – zoals hierboven al eerder uitgelegd – als een langjarig proces, waarbij je met kleine stapjes vooruit kunt boeken. Dat is voor mij de kern en het leukste van de hobby.

Ik ga het liefste om met kwekers die dit ook zo zien en zich willen verdiepen in de ins en outs van dat proces.

Trainen en voorbereiden

Welke manier je ook kiest om je vogels te laten zien, je zult je vogels daar toch aan moeten laten wennen.

Zelf ben ik bijna elke dag bezig met het uitvangen van vogels en ze te leren te poseren in mijn film- en fotohoek (zie foto op mijn homepage).

Naarmate je dat vaker doet raken hieraan gewend en worden ze zelfs tam en sneller ontspannen, waardoor ze zich beter tonen. Ze hebben dan ook minder de behoefte om weg te vliegen. Je hebt dan geen kooitje met tralies meer nodig.

Je kunt dit natuurlijk niet met alle vogels doen, het zijn meestal de betere vogels waar ik op deze manier veel mee bezig ben.

Op het voorbereiden van vogels voor tentoonstellingen ga ik hier nu niet verder in – ook omdat ik daar weinig ervaring mee heb.

Fotograferen en filmen

Voor het goed fotograferen en filmen van je vogels heb je tegenwoordig geen dure foto- en filmcamera's meer nodig. Ik doe het zelf al jaren gewoon met mijn smartphone. Daarbij gebruik ik wel een van de betere, met relatief betere specificaties.

Ik ben dikwijls verbaasd over de slechte kwaliteit van veel foto's en filmpjes die op internet worden geplaatst. Dat ligt niet aan het toestel, maar aan de maker zelf.

Met enkele eenvoudige technieken kun je je foto's en filmpjes al enorm verbeteren. Ik zal er hieronder een paar bespreken.

In de eerste plaats: zorg dat je vogel ontspannen en dus getraind is, zodat je geen tralies voor je lens nodig hebt. Een speciale fotokooi is heel geschikt, maar een tentoonstellingskooi of een andere kooi kan ook.

In de tweede plaats: zorg voor een goede achtergrondkleur van de kooi. Niet alle kleuren passen goed bij elkaar. Geel komt mooi uit tegen een blauwe achtergrond, andersom komt blauw mooi uit tegen een gele achtergrond. Groen komt mooi uit tegen een rode achtergrond. Wit tegen een grijze achtergrond. Houd de achtergrondkleur wat gedempt, zodat de vogel beter uitkomt.

In de derde plaats: zorg dat je vogel het grootste deel van het scherm in beslag neemt. Dat kun je doen door je foto's bij te snijden.

In de vierde plaats zorg dat je vogel zich op zijn mooist laat zien. Je kunt bijvoorbeeld tevoren de kopveertjes wat naar de zijkant strijken, zodat hij ze vervolgens mooi opzet. Je kunt ook een filmpje maken dat je langzaam terugspoelt zodat je het beste moment kunt kiezen dat geschikt is om er een foto van te maken.

Ik denk dat je met deze technieken je vogels mooier kunt presenteren dan op een klassieke tentoonstelling, waar de vogel zich over het algemeen helemaal niet fijn voelt en zich dus ook niet mooi presenteert als jij langskomt. Bovendien is de achtergrondkleur van de kooi altijd wit en met traliespijlen ervoor.

7 KOPEN EN VERKOPEN

Kwekers wisselen onderling graag uit 'hoeveel jongen ze gekweekt hebben'. Hoe meer hoe beter. Maar als je veel jongen kweekt kun je ze niet allemaal houden en zul je er dus ook veel moeten verkopen, alhoewel er ook een hoop dood kunnen gaan.

Aan de andere kant zijn er de kopers, grosso modo in drie categorieën: de beginnende kwekers, de ervaren kwekers die versterkingen zoeken en de handelaren.

Je eerste vogels

Als je voor de eerste keer standaard grasparkieten aanschaft kun je naar mijn mening het beste beginnen met niet al te dure vogels van één goede kweker die aan lijnenteelt doet.

Je kunt dan wat meer vogels tegelijk kopen, wat gunstig is voor hun welbevinden en voor het kweekproces, zoals in het voorgaande uitgelegd.

Als je vogels met verschillende eigenschappen koopt kun je ook al beginnen met het bouwproces, door die verschillen in de kweek te compenseren, zoals in het

voorgaande ook al uitgelegd.

Ook kun je het kweken van grasparkieten in de vingers krijgen zonder dat je veel geld uitgeeft en zonder dat je het jezelf moeilijk maakt met vogels die die niet zo makkelijk kweken.

Om die reden kun je ook het beste niet meteen met moeilijke kleurslagen beginnen, waar de lutino's toch ook wel toe behoren.

Als je werkende weg meer ervaring krijgt zonder al te veel teleurstellingen zul je ongetwijfeld minder snel afhaken in de hobby.

Versterkingen

Ook de meer ervaren kweker die versterkingen zoekt kan zich het beste tot één bepaalde bloedlijn bepalen, zoals ook in het voorgaande uitgelegd.

Hij kan beter op zoek gaan naar bepaalde eigenschappen waarmee zijn eigen vogels kunnen worden verbeterd dan naar die ene topvogel die alle eigenschappen al in zich lijkt te verenigen.

Niet alleen is zo'n vogel nauwelijks te kopen en dan bovendien heel duur, het is ook gewoon minder leuk omdat het plezier van de hobby in het bouwproces zit.

Selecteren

Om te weten welke vogels je wilt houden en welke vogels je wilt verkopen zul je moeten selecteren. Dit is misschien wel het belangrijkste als je vooruit wilt komen in de hobby: dat je ziet wat je hebt, wat je nodig hebt en wat je kunt missen.

Dit selecteren kun je niet aan iemand anders overlaten. Natuurlijk kun je wel tijdelijk hulp vragen om het beter te leren, maar je zult dit belangrijkste deel van de hobby zelf moeten kunnen.

Het is interessant om te zien dat iedere kweker hierbij zijn eigen accenten legt, zodat ieder hok bepaalde eigen karakteristieke elementen heeft. Dat maakt de hobby alleen maar boeiender.

Mijn vuistregel is dat ik ongeveer twee maal zoveel poppen aanhoud als ik broedkooien heb. In eerdere jaren volstond ik met relatief minder mannen, maar langzamerhand ben ik van mening dat ik evenveel mannen als poppen moet aanhouden. Net als bij de poppen zijn er ook mannen 'die het niet doen' en bovendien zorgen veel mannen voor veel lawaai, wat goed is voor de kweek.

Verkopen

Een aantal van de vogels die je kweekt zal – zeker als je een beginnende kweker bent – onder de maat zijn. Maar ook ervaren kwekers ontkomen daar niet aan. Zulke 'winkelparkietjes' gaan voor slechts een paar euro naar de winkel of de handelaar.

Naarmate je vogels beter worden kunnen ze interessant worden voor andere kwekers, maar ook dan zal de vraagprijs niet zeer hoog kunnen zijn. Reken op iets in de orde van

grootte van 20 tot 50 euro per stuk. Via (bepaalde groepen op) Facebook en bijvoorbeeld op de digitale 'Vogelmarkt' van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers kun je laten zien wat je te koop hebt.

Alleen de betere kwekers kunnen hogere prijzen vragen. Voor sommige vogels van de absolute topkwekers in de wereld worden – zoals in elke hobby of sport – zeer hoge bedragen gevraagd en betaald. Maar hier kun je je beter niet aan spiegelen, dit is voor zeer weinigen weggelegd.

Kosten en opbrengsten

Grasparkieten kweken is een prachtige, maar ook dure hobby. Je hebt een dure ruimte nodig met veel dure kooien en andere attributen, de ruimte moet verlicht en vaak verwarmd of gekoeld worden. Ook het voer en al het andere dat je de vogels geeft is duur.

Zoals hierboven aangegeven zal het niet meevallen om kosten en opbrengsten op gelijke hoogte te krijgen of iets over te houden aan de hobby. Maar wie weet lukt het jou, al is het veel belangrijker dat het plezier in je hobby altijd voorop blijft staan!

REFERENTIES

---

¹ Zie ook Jan Bouwmeester, *Standaard bespreking grasparkieten*, in: Budgie november 2019 nr. 9, p. 6.

² Don Burke, *Ziekten grasparkiet doorbraak*, in: Budgie augustus 2020 nr. 6, p. 26.

³ Zie voorgaande bij Verzorging, Huisvesting.

⁴ Walter Vandevoorde, *Luizen en mijten, wat doen wij ermee?'*, in: Budgie november 2019 nr. 9, p. 22.

⁵ Peter van Amelsvoort, *Preventief kuren bij grasparkieten, niet doen!!*, in: Budgie november 2019 nr. 9, p. 4.